

Τράπεζα Θεμάτων Β' Λυκείου

Αρχαία Προσανατολισμού

Διδαγμένο Κείμενο

Λυσία: Έν βουλή Μαντιθέω δοκιμαζομένω άπολογία

§ 1-3

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Με ποιον τρόπο ο Μαντίθεος προσπαθεί να προσελκύσει την προσοχή των βουλευτών και να κερδίσει την εύνοιά τους;
2. Ποια απήχηση μπορεί να είχε στους βουλευτές η αναφορά του Μαντιθέου στην κοινωνική του ζωή;
3. Με ποια επιχειρήματα ο Μαντίθεος προσπαθεί να πείσει τους βουλευτές να εγκρίνουν την εκλογή του ως βουλευτή;
4. Ποια συναισθήματα προκαλεί στους βουλευτές η δήλωση του Μαντιθέου ότι έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του και ότι με την εξιστόρηση της ζωής του θα μεταστρέψει τη δυσμενή εντύπωσή τους εις βάρος του;
5. Ποιο είναι το κατηγορητήριο εις βάρος του Μαντιθέου;
6. Σε ποια στοιχεία, κατά τον Μαντίθεο, πρέπει να στηριχθεί η ανάδειξή του ως βουλευτή;
7. Γιατί ο Μαντίθεος δηλώνει την εύνοιά του προς το δημοκρατικό καθεστώς; Έχει σχέση αυτό με τον χρόνο εκφώνησης του λόγου και τη σύνθεση της βουλής;

8. Γιατί η πρόταση «καὶ εἶ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος» αρχίζει με το «καὶ εἶ» και όχι με το «εἶ καὶ»;
9. Να περιγράψετε το ήθος του Μαντιθέου και των κατηγορων του, όπως αυτό διαγράφεται στο προοίμιο.
10. Από πού συνάγεται ότι ο Μαντίθεος στο προοίμιο χαρακτηρίζεται από μεγάλη αυτοπεποίθηση;
11. Με βάση τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζει τον εαυτό του ο Μαντίθεος στο προοίμιο, ποια εικόνα σχηματίζετε για αυτόν;
12. Ποια στοιχεία δείχνουν ότι το κείμενο αυτό είναι προοίμιο δικανικού λόγου και μάλιστα για υπόθεση δοκιμασίας;
13. Να εντοπίσετε στο προοίμιο τα ρητορικά πάθη.
14. Σε ποια σημεία του κειμένου φαίνεται η προσπάθεια του Λυσία να σκιαγραφήσει τον χαρακτήρα του Μαντιθέου;
15. Στοιχείο του προοιμίου ενός ρητορικού λόγου είναι και η εὐμάθεια. Πώς πραγματώνεται στο συγκεκριμένο προοίμιο;
16. Τι επιδιώκει ο Μαντίθεος να επιτύχει με το χωρίο: «ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαντῶ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἶ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺν βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι».

ΛΕΞΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. **α) συνήδη, βουλομένοις, ποιεῖν, εἶχον, ἡγοῦμαι:** Να γράψετε μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

β) διαβεβλημένοις, καταστήναι, ἐπειδὴν, διακείμενος, μεταμελήσειν: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

2. α) *κακῶς, πολλήν, ἀδίκως, μεγίστων, εὔνους*: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου μία αντώνυμη λέξη στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

β) *λόγος, λέξις, πράξις, πράγμα, πράκτωρ*: Να κατατάξετε τις παραπάνω ομόρριζες προς τους επόμενους ρηματικούς τύπους του κειμένου *λέγοντος* και *πεπραγμένων* λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει η καθεμία.

<i>ενέργεια ή κατάσταση</i>	<i>πρόσωπο που ενεργεί</i>	<i>αποτέλεσμα ενέργειας</i>

3. α) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό, απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

<i>ρηματικοί τύποι κατάληξη</i>	<i>ομόρριζα ουσιαστικά</i>
<i>ποιεῖν</i>	<i>-τής</i>
<i>ἤγουμαι εἶχον</i>	<i>-μών</i>
<i>καταστήναι</i>	<i>-μα</i>
	<i>-ις</i>
<i>ἀναγκάζωσιν</i>	<i>-η</i>

β) *ανεξέλεγκτος, εύπιστος, λεξικό, απραξία, βελτίωση*: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

4. *βουλή, τρόπος, αίτιος, κίνδυνος, κατηγορία*: Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

5. α) *συνήδη, καταστήναι, επιδείξω, εὔνους, μετέσχον*: Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

β) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α' στήλης ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στη Β' στήλη.

<i>Α' ΣΤΗΛΗ</i>	<i>Β' ΣΤΗΛΗ</i>	<i>Γ' ΣΤΗΛΗ</i>
<i>όνομα</i>	<i>κατάληξη</i>	<i>επίθετο</i>
<i>τρόπος χρόνος</i>	<i>-ικός</i>	
<i>πράγμα</i>	<i>-ιος</i>	
<i>λόγος</i>		
<i>ἄλλος</i>	<i>-ικός</i>	

-ιος	
-οῖος	

6. α) Να συνδέσετε κάθε λέξη του κειμένου (A' στήλη) με τη συνώνυμή της στη B' στήλη (δύο λέξεις της B' στήλης περισσεύουν):

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. βούλομαι	α) ἔνοχος
2. ἡγοῦμαι	β) εὐμενής
3. αἴτιος	γ) ἀπαιτῶ
4. εὖνους	δ) βουλευομαι
5. ἀξιῶ	ε) οἶομαι
	στ) ἐχθρός
	ζ) ἐθέλω

β) **συνείδηση, εκποίηση, περιχαρής, πανάγαθος, κατάσταση:** Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

7. α) **ἠνάγκασμαι, φαίνωμαι, δέομαι, δοκιμάζειν, ἵππευον:** Να γράψετε μία ομόρριζη λέξη, απλή ή σύνθετη, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου.

β) Να συνδέσετε κάθε λέξη της A' στήλης με την αντώνυμή της στη B' στήλη (δύο λέξεις της B' στήλης περισσεύουν):

A' ΣΤΗΛΗ	B' ΣΤΗΛΗ
1. κακῶς	α) ἠδέως
2. πολλή	β) δύσνους
3. μέγιστος	γ) ὀλίγη
4. ἀηδῶς	δ) βελτίων
5. εὖνους	ε) ἐλάχιστος
	στ) μετρίως
	ζ) καλῶς

8. **κατήγορος, ἔλεγχος, εὖνους, δόξα, πολιτεία:** Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας.

9. Να γράψετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό (Β' στήλη) και ένα επίθετο (Γ' στήλη), απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις λέξεις της Α' στήλης. **ρηματικοί τύποι**   **ουσιαστικά επίθετα**

λέγοντος		
ήγουμαι άξιω		
ἐπιδείξω		
μετέχειν		

10. α) Να συνδέσετε τις λέξεις/φράσεις του κειμένου, στην Α' στήλη, με τη σημασία τους στη Β' στήλη (δύο στοιχεία στη Β' στήλη περισσεύουν).

Α' ΣΤΗΛΗ	Β' ΣΤΗΛΗ
1. διαβάλλομαι	α) διαμένω στην πόλη
2. κακῶς ποιῶ	β) κόσμια, με μέτρο
3. ἐπιδημῶ	γ) ασύνετα
4. μετρίως	δ) βλάπτω
5. ἐπιδείκνυμι	ε) μετακομίζω
	στ) αποδεικνύω
	ζ) συκοφαντούμαι

- β) Να απαντήσετε στα παρακάτω ζητούμενα:

ήγουμαι: να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη **-μών**. **τρόπου:** να σχηματίσετε ένα ομόρριζο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. **εἶνους:** να γράψετε μία αντώνυμη λέξη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. **λέγοντος:** να γράψετε ένα συνώνυμο ρήμα της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. **πεπραγμένων:** να σχηματίσετε ένα παράγωγο ουσιαστικό που να δηλώνει αποτέλεσμα ενέργειας.

11. **βούλομαι, ήγουμαι, λέγω, πράττω, φαίνομαι:** Να γράψετε για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου μία συνώνυμη λέξη στην αρχαία ελληνική γλώσσα.